

bärkraft.ax

Hållbar dagligvaruhandel och grossist

Färdplan, ansvarsfördelning och tidsplan - Version 1, 7.2.2020

Omställningen i enlighet med utvecklings- och hållbarhetsagendan pågår. Matbutiker och partihandeln är vardagsnära verksamhet rör de flesta och berör ett antal frågor som kopplas till förutsättningarna att ägna sig åt en hållbar livsstil.

Fokusområdet under en workshop i november 2019 var just detta – Hur vill vi att matbutiken och partihandeln ska se ut på ett hållbart Åland? Alla var välkomna att delta, både som privatperson och som representant för en organisation. Tillfället var även öppet för alla representanter för matbutiker och partihandel. Inbjudan till tillfället skickades ut till de lokala aktörerna inom dagligvaru- och partihandel och föreningar som fokuserar på social och/eller ekologisk hållbarhet. En öppen inbjudan till workshopen låg även ute på nätverkets webbplats och olika sociala medier.

Syftet var att medverkande under tillfället skulle bidra med synpunkter på hur vi alla tillsammans kan skapa hållbara mataffärer och partihandlare. Alla fick möjlighet att tillföra tankar till områden som utbud av livsmedel och non-food artiklar, avfall, tillgänglighet och bemötande, digitalisering och övriga relevanta frågor för gemene person.

Resultaten från workshopen kan du ta del av nedan.

AVFALL

FÖRPACKNING/EMBALLAGE

Öppna för möjligheten att handla på lösvikt (i mån av tillgång)

- Konsument får ta med sig egna förpackningar till butiken
- Vid handel på lösvikt, möjliggör för kunden att ta med egen behållare

Gå över till mer hållbart emballage (biobaserat istället för fossilt)

Engångskärl i hållbara material istället för plast

Sluta sälja plastkassar

- Butik- 2020

Minska alla typer av förpackningar

- Agerande från leverantörer och producenter

- Butik och grossist som beställare. Lokala producenter gällande åländska varor.- 2021–2024

EU-reglering gällande plast som skapar större volymer, lägre priser och bättre val för komposterbara förpackningar

- Landskapet som pådrivande inom EU- 2020

UTBILDNING/KOMPETENSSTÖD

Anpassad rådgivning för konsumenter, handlare och producenter

- Konkret stöd i avfallsfrågor för handel

- Lotsfunktion + medaktörer inom nätverket bärkraft.ax- 2020

Hushållsrådgivning: Inte köpa billiga storförpackningar och slänga det som inte går åt, hellre dyrare och använda allt

- Ålands Marthadistrikt
- 2020

AVFALL SOM RESURS

Biogasanläggning

- Svinryggen, Orkla
- 2021–2024

Lagstiftning som sätter fart på cirkulär innovation

- Landskapet
- 2020

LOKALPRODUCERAT

Större marginaler på ohållbara produkter och mindre på hållbara

- Undvik att ha större prispåslag på åländska produkter än motsvarande importerade

- Butik/grossist
- 2021–2024

Sälja bara inhemskt kött, ej utländskt

När åländska produkter är i säsong tar handlarna in begränsad mängd av motsvarande importerade produkter (äpple, sparris)

- Butik/grossist
- 2021–2024

Årsplanering mellan handel och producent för att synka efterfrågan och utbud

- Bjuda ut butikens behov åt lokala jordbrukare

- Samverkan butik/producent
- 2021–2024

Åländska och ekologiska varor centralt och synligt

- Ålandsflagga på lokala produkter
- Märk tydligare vad som är lokalproducerat
- Informera och framhäv ekologiska varor i butiken och på sociala medier
- Visa med stolthet vad som är lokalt ekologiskt

- Butik
- 2020

JORDBRUK

De lokala producenterna får gärna informera mer mot handel och kund

Jordbrukare kommer ut till butikerna och berättar om produkterna

- Samverkan producent/butik
- 2021–2024

Måste grönsaker transporteras till Finland och åka tillbaka till Åland?

- ÅTH
- 2020

INFORMATIONSSINSATSER

Information om säsong och nyttan med olika val

Lyft fram närproducerade produkter i säsong

- ÅLBC, ÅPF
- 2020

Bonde-app med presentation av producenten invid produkter i butik

- Utvecklingsidé för företag, IT-studerande
- ?

Hushållsrådgivning: Konsumentutbildning, lär utnyttja alla delar av t.ex. kött – säsonganpassad konsumtion

- Ålands Marthadistrikt
- 2020

EKOLOGISKT (se även lokalproducerat)

Informera konsumenten om skillnaden på ekologiskt och motsvarande utan ekomärkning

- Ålands Natur & Miljö i samverkan med butik
- 2020

Packa inte ekoprodukter i plast

- Odlaringen
- 2020

Ekologiska krav och stödsystem

- Mer genomtänkt stödsystem för att premiera effektiv produktion
- Få fler lokala ekoproducenter genom fler odlare
- Mentorskap, ekoodlingskurser etc

- Landskapet
- LBU 2021–2027

KEMIKALIER

SORTIMENT

Ta bort ALLT giftigt från rengöring/tvätt-sortiment, finns så bra alternativ idag

- Ta bort vissa produkter ur sortimentet (kemikalier, engångsplast etc)
- Bort med fosforhaltiga tvättmedel
- Sortera varor efter hållbarhetsaspekter – Ta sedan bort allt ohållbart

- Butik- 2021–2024

Utbilda personal - Utbilda konsument

- Ålands Natur & Miljö- 2020

ENERGI

Egen produktion av förnybar energi

- Solpaneler på taket

- Butik/info om stöd från Landskapets bygg- och energiteam- 2020

EL- OCH ENERGISEKTORN

Professionalisera energisektorn

- Pristak på anslutningsavgifter för el, fjärrvärme, vatten och avlopp
- Begränsa distributionsavgift
- El- och energibolag: Styrelsebeslut på att verksamheterna ej ska vara vinstdrivande
- Investeringskostnader för allmännyttig verksamhet skall budgeteras i separata medel och inte tas ut av konsument

- Landskapets bygg- och energiteam- 2020

TILLGÄNGLIGHET

ÖPPETTIDER

- Begränsa öppettider kvällstid, t.ex. max till kl. 21
- Gå samman för minskade öppettider
- Samarbeta kring jouröppen butik, som apoteken
- Kortare öppethållning bland de som har som längst öppet
- Medvetandegöra konsumenten om att de betalar för de långa öppethållningstiderna
- Minska öppettider, ökad ohälsa vid obekväma arbetstid

- Landskapet: Öppet ärende om ändring av affärslagen
- Butikerna: Beslutar om öppettider
- 2020

STÖD SOM KONSUMENT

Hjälp konsumenten att göra för dem bra val. Ex: visa på klimatpåverkan, samhällsnytta, pris. Alla har olika livssituationer

- Översätt eller ta fram co2-räknare

- Butik/grossist
- 2021–2024

DIGITALISERING

SAMSPEL HANDEL/KONSUMENT

Internethandel på svenska

- Sällanvaror på digital beställning för konsument
- Handla matvaror digitalt, minskar vardagsstressen som familj
- Då man handlar på nätet eller med en egen "blippare" i butiken ser man sitt co2-utsläpp
- Näthandla och avhämta vid kodbox

- Butik
- 2021–2024

PERSONAL

Statushöjning av yrket (både butik och producent)

- Låt personalen vara delaktiga i beslut
- Aktiv rekrytering utanför Åland
- Branding från ledning till personal
- Mycket skolning för personal så att personalen har kunskap och kan delge trovärdiga fakta

- Butik- 2020

ÖVRIGT

Möjlighet för studerande att sommarjobba ute i skärgården

- Samverkan butiker/skärgårdskommuner/Företagsam skärgård- 2020

TRANSPORT

Samåkning när det går

Koldioxidneutrala transporter

- Mål 6 i utvecklings- och hållbarhetsagenda
- Förnyelsebar diesel/el tillgänglig i dagsläget – Butik/grossist
- 2021–2024

ÖVRIGT

VECKANS RECEPT

Veckans recept som innehåller ingredienser efter säsong som finns tillgänglig eko och lokalt, typ piffig som COOP:s reklam

Inspirera med kunskap och recept eller säsongens cykler

- Butik i samarbete med ideella organisationer, media och odlare
- 2020